

LELKISÉGI ÉS KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

küldetés | történet | szívvel adj! | [archívum](#)

Előző cikk Következő cikk

SzínTér

Kemenes Tamás: „Egy kicsivel többet, az is elég ...”

Egészen biztos, hogy legtöbbször az úgynevezett nagy struktúrák közt tévedünk el; adatok és statisztikák között, a hegytetőn, ahonnan pedig belátni „az egészet”... Nikl János a cigány–magyar együttélés alakulásáról, fejlődéséről írva alig kivehetően apró lépésekről szóló történeteket állít eléink. Csakhogy a kötet figyelmes olvasása közben éppen arra döbbenünk rá, hogy e lépések kicsinysege gyakran a mi projekcióink eredménye csupán: jelenléttől, bensőségességtől elszokott szemünk káprázata.

A *Tíz lépés a másik világ* középpontjában azok a magyarországi szerzetesközösségek állnak, melyek – mint Hofher József írja az előszóban – „ott élnek az emberek között, érezve, tapintva és látva a problémákat”. Tegyük hozzá: saját nehézségeikkel, sőt olykor ellenérzéseikkel is napi küzdelmet folytatva közben. A riportokban szereplő – Karcagon és Esztergomban, Arlón, Gyöngyösorosoziban, Zsámbékon és Budapesten tevékenykedő – szerzetesek meglepően nagy része ugyanis külföldről érkezik Magyarországra, és szülőhazája kultúráját, illetve a részben ebből fakadó sajátos habitus is hozza magával; az egyik nővér alig tudta megszokni a falusi életet, a cigányok temperamentumát, egy másik pedig „depressziósnak és bizalmatlannak” lát minket, magyarokat. Ám hamar kiderül, hogy mindez nem akadályozza szolgálatukat, sőt az mintha épp e „csetlés-botlások” által válna csak igazán áttetszővé, élővé – utánozhatóvá.

A kötet riportjai hat helyszínen készültek, és lényegében mindegyikben ugyanazokkal a (súlyos) problémákkal találkozunk: mélyszegénységgel, munkanélküliséggel, az iskolázatlanság szédítően magas arányával. Iskolázatlanság alatt nem szabad pusztán „műveletlenséget” értenünk: jóval többről van szó. A kötetben színre lépő emberek között olyanok is akadnak, akikkel de facto nem lehet szót érteni; egyszerűen nem állnak rendelkezésükre azok a szavak és fogalmak, amelyek segítségével rendszeren eligazodunk a világban. Esetükben tehát egyfajta vakságról is beszélhetünk. „Előfordult olyan – meséli a karcagi Szent Pál Marista Általános Iskola igazgatója –, amikor egy gyerek nem tudta, hogy le kell nyomni a kilincset, ezért nem tudott kijönni a teremből. Nehéz elképzelni, hogy sokszor milyen apró dolgokon múlik az iskolai sikeresség, vagy milyen akadályokat kell a nevelőknek megugrani.” Léteznek házak, ahol az ajtó egy függöny helyettesíti; más családoknál az egész lakásban nem akad papír, írószerszám, esetleg nincsen asztal vagy elegendő kanál. Talán nem tévedünk nagyot, ha kijelentjük: számtalan vita, sőt némely esti híradót megjárt konfliktus háttérben is efféle kis-nagy gondok állnak.

A helyzetet szinte napról-napra súlyosbítja, vagy legalábbis konzerválja a cigányok és magyarok közötti ellentét; sajnos ez a jelenség is állandó szereplője a kötet riportjainak. „Az egyik legkomolyabb gond Magyarországon, hogy a roma és nem roma emberek hogyan tudnak együttműködni, közösségben élni. Ez kétoldalú, mi pedig a két fél közt középen vagyunk a frontvonalon. Próbálunk közelíteni, de mindkét oldalon vannak nehézségek” – mondja a marista Pau testvér. A 2002-ben felszentelt A Mi Házuk Marista Közösségi Ház ellen az esztergomiak – újabb cigányok érkezésétől tartva – már az építkezések ideje alatt hevesen tiltakoztak, később még aláírásgyűjtésbe is kezdtek. Az Arlórol hazafelé tartó riportertember, Nikl János pedig egy kedvesnek tűnő öregúrral akadt össze: „Mosolyogva tekint rám kalapja alól, mikor megtudja, hogy egyfelé utazunk. A hideg reggelt és a pontatlan menetrendet kitárgyalva úgy érzem, túl vagyunk a tiszteletkörökön, beszélhetünk másról is. A nővérekről érdeklődöm. Hogy mit tud róluk, mi a véleménye? Nos, ezután az idős bácsin csak a kalap marad a régi. Ami alatta van, annak a szerkezete átalakul. Úgy látom, köpni készül, de ez végül nem történik meg. »Jobb lenne, ha azok nem lennének itt« – mondja ki végül. Aztán buszra szállunk, és egészen Budapestig rám sem néz, csak nagyokat horkant néha.”

Az eddigieknek legalábbis a javát jól ismerjük híradókból, internetes oldalakról. De vajon hallottunk-e már a szociális karitatív tevékenység támogatására létrehozott Határtalan Szív Alapítványról, a hátrányos helyzetű családok felnőttjei (!) számára alapított Baba-Mama klubról, Női klubról? A szintén Esztergomban működő, magatartási, beilleszkedési zavarokkal küszködő gyerekek számára kitalált „külső osztály programról”; a Premontrei Napközi Otthon és Nyitott Házzal, vagy a különféle kirándulásokról, múzeumlátogatásokról, a karcagi kéthónapos iskola-előkészítő és felzárkóztató programról; a Szent Ferenc Kisnővérei által alapított Befogad-lak közösségi házzal, a hátrányos helyzetű fiataloknak munkát adó Tankert – Házi

Tartalomjegyzék

aHónapImája

Hiba György SJ: Ima

Beköszöntő

Lukács János SJ: Jubileum

Küldetés

A Szív: Élő közösségek lapja

Csapó Barbara: Ne csak a címke legyen „katolikus” az iskolán!

Bárdosy Éva: Isten felé „repülni”

VilágEgyház

Jánosi Dalma: A test a szeretet nyelve

aLapogondolat

Görföl Tibor: Szerzetesség és iskola

Gloviczki Zoltán: A katolikus entitás iskolai arca

Nagypál Szabolcs: Hitre nevelés

Hojdák Annamária: Hívó nagyi – hívó unoka?

Uzsalyné Pécsi Rita: A nevelés az (örök)Élet szolgálata

Hojdák Annamária – Hojdák Gergely: Az árnyék és a keresztény nevelés

P. Szilczl Dóra: Hit generáció

Szentírás

Nemeshegyi Péter SJ: Jézus és a gyermekek

ImaÉlet

Dyekiss Virág: Imakalandok

Mihályi Anikó: „Ez a dolgom”

Szépírás

Marton Árpád: „Nem tudom, ki álmodik engem”

SzínTér

Nikl János: Rezonanciák

Kemenes Tamás: „Egy kicsivel többet, az is elég ...”

Paksa Balázs: Megfosztatva

Marton Árpád: Egy magyar Amerikában

Toldi Éva: Vallomások a sügőlyukból

Bárdosy Éva: Milyen madár ez, mama?

ELŐFIZETÉS

Jezsuita hírfolyam

Küldetés

Vendégünk Balczó András olimpia bajnok és világbajnok...

Mindszenty terepszemle

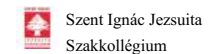
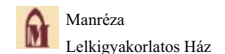
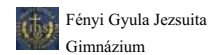
Terepszemle: Mindszenty József börtönénekei és Pio atya...

Vissza a harmóniához

Vissza a harmóniához: zene, szövegek, beszélgetés – életről...

Nyitott Templomok Napja

Nyitott templomok napja a

Napi-Útra-Való

gazda(g)ságról? A Jó Pásztor Anyaotthonról, vagy az ugyancsak a Jó Pásztor Nővérek munkáját dicsérő Segítő Kezek Alapítványról? Ha hallottunk is, biztosan nem a híradókban. Pedig ezek, bármilyen egyszerűen, naivan hangozzék is, jó hírek. Kicsi, de annál valószínűbb lépések – lehet örülni nekik. Nem éri meg lemaradni róluk a kibírhatatlan szomszéd, vagy holmi gyermekkori focibaleset miatt. *Semmi miatt sem éri meg lemaradni róluk.* A kitartóan futó esztergomi Ébresztő programnak köszönhetően immár maguk a szülők viszik el gyerekeiket az iskolába, és a bukások száma is csökkent; a karcagi iskolából lassan eltűntek a falfirkák, a vadul összekaristolts padok, néhány tanuló főiskolára, egyetemre került; Zsámbékon az elmúlt húsz év során sikerült az írástudatlanságot nagyrészt felszámolni, az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező tizenöt évesek arányát pedig nyolc százalékról az országos átlag körüli szintre hozni.

Nikl János remek érzékkel, gondos figyelemmel készítette el ezeket a riportokat. Ami egy ilyen érzékeny téma esetében nemcsak komoly teljesítmény, hanem rendkívül szép szolgálat is. Nem újságíróként, szociológusként van jelen az egyes helyszíneken, hanem egyszerű látogatóként, aki saját magán átszűrve látatja, hozza közelivé az eseményeket. Önmagában is jó hír, hogy ez az anyag könyv formájában született meg (és nem, mondjuk, dokumentumfilm készült belőle): az úgynevezett „vizuális kultúra” kellős közepén különösen fontosnak tűnik, hogy legégetőbb kérdéseink kapcsán újra felfedezzük a szó erejét, gyöngédségét, közelségét.

Sok a tíz lépés? Kevés? Esetleg semmi? Kinek a tulajdona? Ha elakadok egy cikkel, idegességemben ennek a lépésszámnak a hússzorosát is megteszem, anélkül, hogy észrevenném; ugyanígy járok a boltban, a pénztár felé araszolva. Ez a távolság mindeneelőtt „játékos”: az egyes lépések maguk is önálló, már-már határtalannak tűnő világokat alkotnak, melyekben lehet örülni, küzdeni, acsarkodni – és amelyek bármelyikében meg lehet rekedni. Dicsekedni viszont egyikben sem lehet, hiszen a legutolsó lépést – azt a bizonyos lehetetlent, már egészen biztosan nem mi fogjuk megtenni.